11/07/2026

Επίσκοπος Μελιτηνής Μάξιμος: «Το βάρος που σηκώνουν οι άλλοι»

/ Γνώμες

“Το βάρος που σηκώνουν οι άλλοι”

Μάξιμος Παφίλης, Επίσκοπος Μελιτηνής

Ομιλία στην ευαγγελική περικοπή Ματθ. (9, 1-8)

Στην ευαγγελική περικοπή της έκτης Κυριακής του Ματθαίου, βλέπουμε τη δύναμη της φιλίας. Τη δύναμη αυτών που μας αγαπούν και που μπορούν να μας οδηγήσουν στην αλήθεια και τη σωτηρία. Κάποιοι τον σήκωσαν, λέει το Ευαγγέλιο, χωρίς ερωτήσεις και διαπιστευτήρια. Αυτό είναι το πρώτο γεγονός της περικοπής, πριν από κάθε λόγο και κάθε θαύμα, έναν άνθρωπο τον κουβαλούν άλλοι, «ἐπὶ κλίνης βεβλημένον» (Ματθ. 9, 2). Η μετοχή έχει τη δική της σκληρότητα, λέει «βεβλημένον», δηλαδή πεταμένο πάνω στο κρεβάτι, όπως αφήνεις κάτι που δεν περιμένεις πια να χρησιμεύσει σε τίποτε. Πόσα χρόνια κράτησε η ακινησία του, η

διήγηση δεν το αποκαλύπτει. Μας αφήνει, ωστόσο, να κατανοήσουμε καθαρά πως κανένα θαύμα ο ίδιος δε ζήτησε, λέξη δεν είπε. Τον μετέφεραν. Η κίνηση προς τον Χριστό έγινε με ξένα πόδια.

Η ελπίδα σπανίως πεθαίνει απότομα, φθίνει, όπως λιγοστεύει το φως μέσα σε δωμάτιο που κανείς δεν ανοίγει πια τα παράθυρά του. Ο παράλυτος του Ευαγγελίου είχε φτάσει, καθώς φαίνεται, σε εκείνη την εσωτερική περιοχή όπου ο άνθρωπος παύει να προσδοκά, και αυτή η παύση είναι ασθένεια βαθύτερη από την παράλυση των μελών. Το γνωρίζει καλά ο σημερινός άνθρωπος, που μπορεί να έχει σώμα λειτουργικό και ψυχή καθηλωμένη, να ξυπνά, να εργάζεται, να απαντά στα μηνύματά του, και μέσα του να μην κινείται απολύτως τίποτα. Η κλίνη είναι ένας ξύλινος τάφος που τον κουβαλάς χωρίς να φαίνεται. Επειδή ακριβώς αποτελεί μια αδιάσπαστη ψυχοσωματική ενότητα, ολόκληρος αρρωσταίνει ο άνθρωπος όταν νοσήσει έστω ένα του μέρος, καθώς συχνά η νέκρωση, ξεκινώντας ύπουλα από μέσα και συγκεκριμένα από το σημείο όπου κάποτε κατοικούσε η πίστη στο αύριο, απλώνεται ύστερα αργά έως τα χέρια και τα γόνατα.

Ο Ιησούς κοιτάζει το πλήθος, παρατηρεί το κρεβάτι, διακρίνει, πράγμα παράδοξο, την πίστη των τεσσάρων που ίδρωσαν για να φέρουν τον φίλο τους μπροστά του. Και το πρώτο που προφέρει δεν αφορά τα πόδια του ασθενούς: «Θάρσει, τέκνον· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» (Ματθ. 9, 2). Σε έναν άνθρωπο τσακισμένο, που η αντίληψη της εποχής τον θεωρούσε τιμωρημένο από τον Θεό για αμαρτήματα, ο Χριστός απευθύνεται με τη λέξη που φυλάμε για τα παιδιά μας. Δίχως ανάκριση ή απαίτηση μετανοίας διατυπωμένης σε προτάσεις, χωρίς καν ερώτηση αν πιστεύει, προσφέρει πρώτα την τρυφερότητα. Αυτό το μήνυμα, ότι δηλαδή ο πεσμένος άνθρωπος παραμένει παιδί του Θεού ακόμα και μέσα στο βαθύτερο σκοτάδι του, έρχεται να μεταφέρει η προσφώνηση, διατυπώνοντάς το με έναν τρόπο που καμία δογματική προσέγγιση δε θα κατόρθωνε να αποδώσει τόσο λιτά. Η θεραπεία, όταν έρθει, θα είναι ανακαίνιση του όλου ανθρώπου, της υποστάσεώς του από τη ρίζα. Το θαύμα δεν πραγματοποιήθηκε για να θαμπώσει τα πλήθη με μια επίδειξη εξουσίας πάνω στη φύση, αλλά για να φανερώσει κυριαρχία πάνω σε κάτι πολύ πιο δυσκίνητο από τα παράλυτα μέλη, πάνω στην αμαρτία που σαπίζει τη ζωή αθέατα.

Στη γωνία της σκηνής, οι γραμματείς. Σκέφτονται σιωπηλά: «Οὗτος βλασφημεῖ» (Ματθ. 9, 3). Το είπαν στις καρδιές τους, και ο Ευαγγελιστής φροντίζει να σημειώσει ότι ο Ιησούς είδε τις ενθυμήσεις τους, γιατί η υποκρισία των ανθρώπων της θρησκείας δε χρειάζεται να αρθρωθεί για να υπάρχει, ευδοκιμεί και βουβή. Το φαινόμενο δεν έχει εποχή. Εκείνος που, κινούμενος από εσωτερική έπαρση, θα πείσει τον εαυτό του ότι κατέχει τη γνώση στα πράγματα του Θεού, πάντοτε θα βρίσκει δίπλα του κάποιον για να τον υποτιμήσει, ονομάζοντάς τον άπιστο,

αιρετικό ή αμαρτωλό, καταδεικνύοντας πως, παρότι η ορολογία προσαρμόζεται, η επικριτική κίνηση του δείκτη παραμένει αμετάβλητη.

Και σήμερα, μέσα σε κύκλους ακράτου «ευσεβείας», ακούγεται κάτι ανάλογο με χίλιες παραλλαγές, καλυμμένο, βέβαια, με χρυσά περιτυλίγματα, δεμένο με «παραδοσιακή » κορδέλα. Οι νέοι, που μεγάλωσαν με κριτική σκέψη (ευτυχώς) και δε χρωστούν σε κανέναν υπόκλιση, το αντιλαμβάνονται από μακριά, μυρίζονται την υπεροψία κάτω από τα αστραφτερά ενδύματα και απομακρύνονται. Ύστερα καθόμαστε, εμείς οι εκκλησιαστικοί, και απορούμε για τους άδειους ναούς, για τους γάμους που δεν τελούνται πια στην εκκλησία, για τη δυσπιστία απέναντι σε καθετί που φορά ράσο. Η απορία μας θα ήταν σχεδόν συγκινητική, αν δεν ήταν τόσο βολική.

Τι απάντησε ο Χριστός στη σιωπηλή κατηγορία; Πρόσφερε θαύμα. Διαβάζουμε εδώ έναν συλλογισμό σχεδόν δικανικό, αφού η άφεση των αμαρτιών τους φαινόταν εύκολη επειδή μένει αόρατη και ανεξέλεγκτη, ο Κύριος βεβαιώνει το αόρατο μέσω του ορατού, πιστοποιεί την ίαση της ψυχής με τη θεραπεία του σώματος, το θεωρητικά δυσκολότερο εγγυάται το πρακτικά ευκολότερο.[1] Στους γραμματείς, αν και παραδομένοι στην αμφισβήτηση, δόθηκε τελικά μια επιβεβαίωση που δεν άφηνε περιθώριο, και ωστόσο πάλι δεν αναφέρεται πουθενά ότι κατέληξαν να πιστέψουν. Οι όχλοι εθαύμασαν και εδόξασαν. Την επόμενη κατηγορία τους όμως, υποθέτουμε, πήγαν στα σπίτια τους να ετοιμάσουν οι ειδικοί της θεολογίας.

Μένει όμως το πιο παρήγορο σημείο της διηγήσεως, εκείνο που εύκολα προσπερνούμε: «ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν» (Ματθ. 9, 2), εννοώντας αποκλειστικά των τεσσάρων φίλων. Το θαύμα στηρίχθηκε σε βεβαιότητα δανεική. Αυτός ο άνθρωπος, που δε μπορούσε πια ούτε καν να ελπίσει, σώθηκε επειδή προσδόκησαν άλλοι για λογαριασμό του, καθώς η αφοσίωση των οικείων του, λειτουργώντας ως ένα σχοινί πλεγμένο από τις ίνες της δικής του απελπισίας, κράτησε τελικά το κρεβάτι μετέωρο πάνω από τον γκρεμό. Εδώ η νεότερη συνήθεια να βλέπουμε την πίστη ως ατομικό κατόρθωμα, ως ιδιωτική υπόθεση ανάμεσα στην ψυχή και στον Θεό της, δέχεται ένα σιωπηλό αλλά καίριο πλήγμα. Σωζόμαστε μαζί, μέλη ενός σώματος, και όταν ένα μέλος παραλύσει, τα υπόλοιπα το σηκώνουν. Αυτή είναι, στην πιο απλή της μορφή, η Εκκλησία, τέσσερις πλάτες που ιδρώνουν κάτω από το βάρος ενός πέμπτου.

Παρότι γύρω μας πάντοτε θα υπάρχουν συνάνθρωποι απεγνωσμένοι, θα βρίσκονται, δόξα τω Θεώ, και οι απλοί, οι φιλότιμοι, πρόθυμοι να τους βαστάξουν χωρίς πολλά λόγια ή θεολογικές προϋποθέσεις, μετατρέποντας την προσευχή για τον άλλον και την αγάπη, που τον μεταφέρει εκεί όπου ο ίδιος αδυνατεί να φτάσει, ίσως στη σοβαρότερη ιερουργία που μπορεί να τελέσει ένα μέλος της Εκκλησίας.

Και ο θεραπευμένος; Σηκώθηκε, πήρε την κλίνη του και πήγε στην οικία του. Η λεπτομέρεια έχει βάθος, το κρεβάτι που τον βάσταζε, το μεταφέρει τώρα εκείνος. Το παρελθόν του το φορτώθηκε ο ίδιος πλέον στον ώμο του, καθιστώντας το, ελαφρύ πια, μια ζωντανή μαρτυρία. Έτσι λειτουργεί η ίαση που χαρίζει ο Χριστός, αφήνει τα σημάδια στη θέση τους και τους αλλάζει το νόημα. Ο δρόμος για το σπίτι πρέπει να ήταν σύντομος, λίγα στενά της Καπερναούμ. Κανείς δεν κατέγραψε τι συλλογιζόταν περπατώντας. Πιθανότατα καμία άλλη σκέψη πέρα από εκείνη τη λέξη, «τέκνον», που κανένας δεν του την είχε πει από τότε που αρρώστησε, και που άξιζε, μόνη της, όσο και τα πόδια του.

[1] Θεοφύλακτος Βουλγαρίας, Τὰ Εὑρισκόμενα Πάντα, στο Patrologiae Cursus Completus: Series Graeca, ἐπιμ. J.-P. Migne, τ. 123 (Paris: Garnier Fratres, 1883), στ. 228B: «Ἐγὼ δὲ ἐκ τῆς τοῦ σώματος θεραπείας πιστώσομαι καὶ τὴν τῆς ψυχῆς, διὰ τοῦ ἐλάττονος μὲν, δυσκολωτέρου δὲ δοκοῦντος, βεβαιῶν καὶ τὴν τῶν ἁμαρτιῶν ἄφεσιν, ἥτις μεγάλη μὲν, εὐκολωτέρα δὲ ὑμῖν δοκεῖ διὰ τὸ ἀφανὲς εἶναι». URL: https://www.google.com/books/edition/Patrologiae_cursus_completus_Series_grae/oTk2AQAAMAAJ?hl=el&gbpv=1